

OKVIRNA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Države članice Savjeta Evrope i druge države potpisnice ove okvirne konvencije;

Smatrajući da je cilj Savjeta Evrope da ostvari veće jedinstvo među članicama radi očuvanja i ostvarivanja ideala i načela koji predstavljaju zajedničko nasljeđe;

Smatrajući da je jedan od načina kojim se ovom cilju može spremiti očuvanje i dalje ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda;

U želji da provedu Deklaraciju šefova država i vlada država članica Savjeta Evrope usvojenu u Beču 9. oktobra 1993.;

Odlučne da u okviru svojih teritorija zaštite opstanak nacionalnih manjina;

Smatrajući da su burni prevrati u evropskoj istoriji pokazali da je zaštita nacionalnih manjina od ključnog značaja za stabilnost, demokratsku sigurnost i mir na ovom kontinentu;

Smatrajući da pluralističko i istinsko demokratsko društvo treba ne samo da poštuje etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine, već i da stvara odgovarajuće uvjete koji mu omogućuju da izraze, očuvaju i razviju taj identitet;

Smatrajući da je stvaranje klime tolerancije i dijaloga neophodno da bi se omogućilo da kulturna raznolikost bude izvor i činilac, ne podjele, već obogaćenja za svako društvo;

Smatrajući da ostvarenje tolerantne i prosperitetne Evrope ne zavisi samo od saradnje među državama već zahtijeva prekograničnu saradnju među lokalnim i regionalnim organima bez štete po ustav i teritorijalni integritet svake države;

Imajući u vidu Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i pratećih protokola;

Imajući u vidu opredjeljenja u pogledu zaštite nacionalnih manjina u konvencijama i deklaracijama Ujedinjenih naroda i dokumentima Konferencije o evropskoj bezbjednosti i saradnji, posebno u Dokumentu iz Kopenhagena od 29. juna 1990.;

Odlučne da utvrde načela koja treba poštovati i obaveze koje iz njih proističu u cilju osiguranja u državama članicama i drugim državama koje mogu postati članice ovog instrumenta. efikasne zaštite nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina, u okviru vladavine prava, poštujući teritorijalni integritet i nacionalni suverenitet država;

Rješene da načela navedena u ovoj konvenciji provedu putem nacionalnog zakonodavstva i odgovarajućih politika vlada;

Sporazumjelo su se o sljedećem:

DIO I

Član 1.

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u oblast međunarodne saradnje.

Član 2.

Odredbe ove okvirne konvencije primjenjuju se u dobroj vjeri, u duhu razumijevanja i tolerancije i u skladu sa načelima dobrosusjedstva, prijateljskih odnosa i saradnje među državama.

Član 3.

1. Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i neće doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja ili vršenja prava vezanih za to opredjeljenje.
2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu da vrše ona prava i uživaju slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj konvenciji, pojedinačno ili u zajednici sa drugima.

DIO II

Član 4.

1. Članice se obavezuju da zajamče pripadnicima nacionalnih manjina ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabranjena je bilo kakva diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.

2. Članice se obavezuju da usvoje, gdje je to potrebno, odgovarajuće mjere za unapređenje, u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života, pune efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i onih koji pripadaju većini. U tom pogledu će se voditi računa o posebnim uvjetima pripadnika nacionalnih manjina.
3. Mjere usvojene shodno stavu 2. ne smatraju se aktom diskriminacije.

Član 5.

1. Članice se obavezuju da unapređuju uvjete potrebne za održavanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje neophodnih elemenata njihovog identiteta; naime vjere, jezika, tradicije i kulturnog naslijeđa.
2. Bez štete po mjere preduzete u okviru svoje opće politike integracije, članice će se uzdržati od politika ili praksi usmjerenih ka asimilaciji pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji i štiteći ih od svake akcije usmjerene ka takvoj asimilaciji.

Član 6.

1. Članice će podsticati duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzimati će efikasne mjere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumijevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet, posebno u oblasti obrazovanja, kulture i medija.
2. Članice se obavezuju da preduzmu odgovarajuće mjere zaštite lica izloženih prijetnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili vjerskog identiteta.

Član 7.

Članice će obezbijediti poštovanje prava svakog pripadnika nacionalne manjine za slobodu mirnog okupljanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja i slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti.

Član 8.

Članice se obavezuju da priznaju svakom pripadniku nacionalne manjine pravo da slobodno izražava svoju vjeru ili vjerska uvjerenja i da osniva vjerske institucije, organizacije i udruženja.

Član 9.

1. Članice se obavezuju da priznaju da pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu izražavanja obuhvata slobodu uvjerenja i primanja i davanja informacija i ideja, na jeziku manjine, bez ometanja od strane vlasti i bez obzira na granice. Članice će osigurati, u okviru svojih pravnih sistema, da pripadnici nacionalnih manjina imaju pristup sredstvima javnog informisanja bez diskriminacije.
2. Stav 1. ne sprječava članice da zatraže odobrenje, bez diskriminacije i na osnovu objektivnih kriterija za emitovanje radio i TV emisija ili otvaranje kinematografskih preduzeća.
3. Članice neće ometati uspostavljanje i korištenje štampanih sredstava javnog informisanja od strane pripadnika nacionalnih manjina. U zakonskim okvirima za radio i televizijske emisije, obezbijedit će koliko god je to moguće, a uzimajući u obzir odredbe stava 1, da pripadnici nacionalnih manjina imaju mogućnost uspostavljanja i korištenja sopstvenih sredstava javnog informisanja.
4. U okviru svojih pravnih sistema, članice će usvojiti adekvatne mjere da se pripadnicima nacionalnih manjina olakša pristup sredstvima javnog informisanja i u cilju podsticanja tolerancije i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Član 10.

1. Članice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na korištenje, slobodno i bez ometanja, svog jezika, privatno i javno, usmeno i pismeno.
2. U oblastima koje su tradicionalno ili u znatnom broju naseljene pripadnicima nacionalnih manjina, ukoliko ti pripadnici to zatraže, i kada taj zahtjev odgovara stvarnoj potrebi, članice će nastojati da osiguraju koliko je to moguće, uvjete koji bi omogućili da se jezik manjine koristi u odnosima između tih pripadnika i organa uprave.

2. Članice se obavezuju da zajamče pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da bude odmah obaviješten, na jeziku koji razumije, o razlozima hapšenja i o prirodi i razlozima optužbe protiv njega i da se brani na tom jeziku, ako je potrebno, uz besplatnu pomoć tumača.

Član 11.

1. Članice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da koristi svoje prezime i ime (patronime) na jeziku manjine i pravo na njihovo zvanično priznavanje po modalitetima utvrđenim u njihovom pravnom sistemu.
2. Članice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da na mjestima vidljivim za javnost izloži oznake, natpise i druge informacije privatnog karaktera pisane na njegovom maternjem jeziku.
3. U oblastima tradicionalno naseljenim znatnim brojem ljudi koji pripadaju nacionalnoj manjini, članice će nastojati, u okviru svojih pravnih sistema, uključujući, gdje je to pogodno, ugovore sa drugim državama, a uzimajući u obzir svoje posebne uvjete, da tradicionalni lokalni nazivi, imena ulica i drugih topografskih oznaka namjenjenih javnosti budu ispisani i istaknuti na lokalnom jeziku kada postoji dovoljan zahtjev za takvim oznakama.

Član 12.

1. Članice će, gdje je pogodno, preduzeti mjere u oblasti obrazovanja i istraživanja u cilju saznanja o kulturi, istoriji, jeziku i vjeri svojih nacionalnih manjina i većine.
2. S tim u vezi članice će, između ostalog, osigurati odgovarajuće mogućnosti za osposobljavanje nastavnika i pristup udžbenicima i olakšati dodir između učenika i nastavnika raznih zajednica.
3. Članice se obavezuju da unapreduju jednake mogućnosti pristupa obrazovanju na svim stupnjevima za pripadnike nacionalnih manjina.

Član 13.

1. U okviru sistema obrazovanja, članice će priznati pravo pripadnika nacionalnih manjina na osnivanje i vođenje sopstvenih privatnih institucija za obrazovanje i obučavanje.

2. Višenje tog prava ne povlači nikakvu finansijsku obavezu za članice.

Član 14.

1. Članice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da uči svoj jezik manjine.
2. U oblastima koje su tradicionalno ili u znatnom broju naseljene pripadnicima nacionalnih manjina, ako ima dovoljno zahtjeva, članice će nastojati da osiguraju, koliko god je to moguće i u okviru svojih obrazovnih sistema, da pripadnici tih manjina, imaju odgovarajuće mogućnosti da imaju nastavu na maternjem jeziku ili dodatnu nastavu na tom jeziku.
3. Stav 2. ovog člana primjenit će se bez štete po izučavanje zvaničnog jezika ili nastave na tom jeziku.

Član 15.

Članice će stvoriti neophodne uvjete za efikasno učešće pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, društvenom i ekonomskom životu i javnim poslovima, naročito onim koji se njih tiču.

Član 16.

Članice će se uzdržati od mjera koje mijenjaju odnos stanovništva u oblastima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, a imaju za cilj ograničavanje prava i sloboda koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj konvenciji.

Član 17.

1. Članice se obavezuju da ne ometaju pravo pripadnika nacionalnih manjina da osnivaju i održavaju slobodne i miroljubive dodire preko granice sa licima koja zakonito borave u drugim državama, posebno onim s kojima imaju zajednički etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet ili zajedničko kulturno nasljeđe.
2. Članice se obavezuju da ne krše pravo pripadnika nacionalnih manjina da učestvuju u radu nevladinih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu.

Član 18.

1. Članice ugovornice će nastojati da zaključe, gdje je potrebno, bilateralne i multilateralne sporazume s drugim državama, posebno susjednim, radi osiguravanja zaštite pripadnika nacionalnih manjina koje su u pitanju.
2. Gdje je to potrebno članice će preduzeti mjere za podsticaj prekogranične saradnje.

Član 19.

Članice se obavezuju da poštuju i da provode načela sadržana u ovoj okvirnoj konvenciji i da gdje je potrebno, unesu samo ona ograničenja, restrikcije ili ukidanja utvrđena međunarodnim pravnim instrumentima posebno Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u mjeri u kojoj su od značaja za prava i slobode koji proizilaze iz pomenutih načela.

DIO III

Član 20.

U vršenju prava i sloboda koja proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj konvenciji, svaki pripadnik nacionalne manjine poštovat će nacionalno zakonodavstvo i prava drugih, posebno pripadnika većine ili drugih nacionalnih manjina.

Član 21.

Ništa iz ove okvirne konvencije neće se tumačiti tako da može značiti pravo na preduzimanje djelatnosti ili vršenja djela suprotnih osnovnim načelima međunarodnog prava, a posebno suverenoj jednakosti, teritorijalnom integritetu i političkoj nezavisnosti država.

Član 22.

Ništa u ovoj okvirnoj konvenciji neće se tumačiti kao ograničavanje ili ukidanje bilo kojeg ljudskog prava ili osnovnih sloboda koje mogu biti osigurane zakonima bilo koje strane članice ili nekim drugim sporazumom koji je potpisala.

Član 23.

Prava i slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj konvenciji u onoj mjeri u kojoj su predmet odgovarajuće odredbe u Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili u protokolima koji je prate, smatraće se da su u skladu s njihovim odredbama.

DIO IV

Član 24.

1. Komitet ministara Savjeta Evrope pratit će kako članice provode ovu okvirnu konvenciju.
2. Članice koje nisu članice Savjeta Evrope učestvovat će u mehanizmima njenog provođenja pod uvjetima koji će se utvrditi.

Član 25.

1. U roku od godinu dana od stupanja ove okvirne konvencije na snagu u odnosu na članice, ona će podnijeti Generalnom sekretaru Savjeta Evrope punu informaciju o zakonodavnim i drugim mjerama preduzetim u cilju provođenja načela utvrđenih u ovoj okvirnoj konvenciji.
2. Poslije toga, svaka članica dostavljat će Generalnom sekretaru periodično i kad god Komitet ministara to zatraži, dalje informacije od značaja za provođenje ove okvirne konvencije.
3. Generalni sekretar će dostaviti Komitetu ministara informacije podnesene pod odredbama ovog člana.

Član 26.

1. Prilikom ocjene adekvatnosti mjera preduzetih od strane članica radi ostvarenja načela utvrđenih u ovoj okvirnoj konvenciji, Komitetu ministara pomagal će Savjetodavni komitet, čiji će članovi biti priznati eksperti u oblasti zaštite nacionalnih manjina.

2. Sastav Savjetodavnog komiteta i njegov poslovnik utvrdit će Komitet ministara u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove okvirne konvencije.

DIO V

Član 27.

Ova okvirna konvencija otvorena je za potpisivanje za sve države članice Savjeta Evrope. Do dana kada Konvencija stupa na snagu, otvorena je za potpisivanje i svim drugim državama koje pozove Komitet ministara. Ona podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili potvrđivanju. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili potvrđivanju deponuju se kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 28.

1. Ova okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu po isteku od tri mjeseca od dana kada dvanaest država članica Savjeta Evrope izraze saglasnost da se obavezuju konvencijom shodno odredbama člana 27.
2. U pogledu države članice koja naknadno izrazi spremnost da se njome obaveže, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu poslije isteka perioda od tri mjeseca od dana deponovanja instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju ili potvrđivanju.

Član 29.

1. Poslije stupanja na snagu ove okvirne konvencije i poslije savjetovanja država članica, Komitet ministara Savjeta Evrope može da pozove na pristupanje Konvenciji, većinskom odlukom shodno članu 20. d. Statuta Evrope svaku državu nečlanicu Savjeta Evrope, koja iako pozvana da potpiše, shodno odredbama člana 27, još to nije učinila i svaku drugu državu nečlanicu.
2. U odnosu na svaku državu koja pristupi, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupi po isteku perioda od tri mjeseca od dana deponovanja instrumenata o pristupanju kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 30.

1. Svaka država može u vrijeme potpisivanja ili prilikom deponovanja instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju, da odredi teritoriju ili teritorije za čije je međunarodne odnose zadužena na koje se primjenjuje ova okvirna konvencija.
2. Svaka država može u bilo koje drugo vrijeme, izjavom upućenom Generalnom sekretaru Savjeta Evrope proširiti primjenu ove okvirne konvencije na neku drugu teritoriju navedenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju Okvirna konvencija stupit će na snagu prvog dana u mjesecu poslije isteka perioda od tri mjeseca od dana prijema te izjave od strane Generalnog sekretara.
3. Svaka izjava data po prethodnom stavu može se, u odnosu na teritoriju utvrđenu u izjavi, povući notifikacijom Generalnom sekretaru. Povlačenje stupa na snagu prvog dana u mjesecu poslije isteka perioda od tri mjeseca od dana prijema te notifikacije od strane Generalnog sekretara.

Član 31.

1. Svaka članica može da otkáže ovu okvirnu konvenciju u svako doba putem notifikacije Generalnom sekretaru Savjeta Evrope.
2. To otkazivanje stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupi po isteku perioda od šest mjeseci od dana prijema notifikacije od strane Generalnog sekretara.

Član 32.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavijestit će države članice Savjeta, druge zemlje potpisnice, i svaku državu koja je pristupila ovoj okvirnoj konvenciji, o:

- a) svakom potpisu;
- b) deponovanju sudskog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju;
- c) svakom datumu stupanja ove okvirne konvencije na snagu shodno članovima 28, 29, i 30;
- d) svakom drugom aktu, obavještenju ili podnesku u vezi sa ovom okvirnom konvencijom.

Potvrđujući prednje, dole potpisani, valjano za to opunomoćeni, potpisali su ovu okvirnu konvenciju.

Sačinjeno u Strasbourg-u. ovog 1. dana februara 1995. godine, na engleskom i francuskom, s tim što su oba teksta autentična u jednom primjerku koji se deponuje u arhivama Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope dostavit će ovjerene kopije svakoj državi članici Savjeta Evrope i svakoj državi pozvanoj da potpiše ovu okvirnu konvenciju ili da joj pristupi.